

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 5. Quid sit in quo ve consistat speciatim quantitas molis. Et quid præstet subiecto quanto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVÆSTIO V.

*Quid sit, in quo ve consistat speciarim
quantitas molis. Et quid præstet
subiecto quanto.*

335 **Q**uæntum in vniuersum dici quidquid ex partibus quoquomodo compositum, in easque diuisibile est, supra quæst. 1. statuimus cum Aristotele, & alijs præsertim antiquioribus: atque ita quantitatem vniuersè venire appellandam, (quidquid nonnulli ex modernioribus contradicant) eam partium amplitudinem, seu multitudinem, eam ve aptitudinem ad sui diuisionem, quam quoduis totum habet à partibus ipsis, ex quibus compositum est. Modò specialius de eà quantitate molis tractamus, à qua entia corporea habent. extensa esse, & impenetrabilia localiter.

336 De qua Nominales, quos sigillatim refert Soar. disp. 40. Metaph. sect. 2. censent, non esse speciale accidens distinctum à substantiâ, & reliquis accidentibus; sed vnumquodque ens corporeum à se ipso habere extensionem, & impenetrabilitatem localem. Cui sententiæ nouissimè subscribit Lynceus lib. 3. Metaph. tract. 4. cap. 3. Nonnulli autem Recentiores cum solâ materiâ primâ identificant quantitatem. In quam sententiam non parum propendit Arriaga disp. 5. Metaph. sect. 1. Communis tamen sententia cæterorum Doctorum est, quantitatem molis speciale quoddam accidens esse substantiæ corporeæ ab ipsâ substantiâ, & ab alijs ipsius accidentibus distinctum realiter. Ita S. Th. 3. p. q. 77. art. 2. & in 4. dist. 12. q. 1. art. 1. omnesque discipuli eius. Scot. cum suis in 4. dist. 12. q. 2. & in 2. dist. 9. q. 9. Soar. disp. 40. Metaph. sect. 6. Conimb. in Logica cap. de Quantitate q. 1. Pet. Hurr. disp. 3. Metaph. sect. 4. Quidè contr. 7. Metaph. punct. 1. Carleton. disp. 9. Metaph. sect. 3. & apud eos alij plures.

337 Circa effectum verò formalem, quem quantitas præstat subiecto quanto variè sunt apud præcitos sententiæ Doctorum. Alij enim dicunt, effectum formalem quantitatis esse, reddere subiectum mensurabile, aut etiam mensuratum. Alij, (quibus consentire videtur Vaz. 3. p. disp. 190. cap. 3. n. 25.) tribuere partes interse distinctas substantiæ, eamque reddere diuisibilem integraliter. Alij, reddere subiectum extensum, & impenetratum localiter. Alij, reddere subiectum extendibile, siue exigens extensionem localem. Alij denique reddere subiectum extendibile, & impenetrabile, siue exigens tum extensionem, tum impenetrationem localem.

338 Suppono vt certum apud omnes, vnamquamque rem corpoream ex partibus interse distinctis compositam, quales sunt omnes, quæ cadunt sub experientiam nostram, nullatenus posse existere naturaliter aut absque extensione locali, ratione cuius singula partes molis, siue magnitudinis eius singulis partibus spatij localis interse distinctis correspondeant; aut absque impenetratione locali, ratione cuius proprium sibi vendicet locum, ita, vt in eodem spatio locali simul cum aliâ re coniungi, siue penetrari non possit. Hoc enim cunctis per experientiam ipsam est manifestum. Vnde planè sequitur, intra vnam-

que eiusmodi rerum aliquid esse, cui imprimis debeantur iure naturæ talis extensio, & talis impenetratio localis. De quo est controuersia, quid sit. Et qualiter id aut istum, aut etiam alium effectum præstet ipsi rei vnicuique.

Propositio I.

Existimo cum sententiâ communi, 339 quantitatem molis, à qua vnaquæque res corporea habet, non posse non naturaliter extensam esse, & impenetratam cum aliâ localiter, accidens quoddam speciale esse ab ipsius rei substantiâ, & cæteris accidentibus reipsâ distinctum.

Primum pro hac propositione argumentum defumitur ex mysterio Eucharistiæ. De fide enim est, in hostiâ consecratâ non manere substantiam panis; & nihilominus accidentia eius, quæ species sacramentales dicuntur, æquè, ac ante consecrationem, manent extensa, & impenetrabilia localiter. Ergo talis extensio, & impenetrabilitas non proueniebat à substantiâ; atque adeò neque à materiâ primâ panis; vt patarunt Recentiores num. 336. commemorati. Manet etiam inter accidentia dicta subiectum aliquod cæterorum omnium commune, vt pote receptiuum similitudinè à causis naturalibus; (quæ, nisi dependenter à subiecto, effectus suos connaturaliter causare non possunt): quandoquidem videmus, hostiam consecratam æquè, ac ante consecrationem receptiuam connaturaliter esse à causis naturalibus caloris, frigoris, humiditatis, siccitatis, coloris, sumptis, saporis, odoris, motus localis, aliorumque, si quæ sunt, accidentium eius. Quod subiectum aliud esse non potest ab accidente quantitatis specialis, in quo etiam ante absentiam substantiæ cætera dicta accidentia subiectabantur immediatè. Cum certum sit, dicta accidentia similitudinè à causis naturalibus connaturaliter oriundorum receptiuam non esse. A tali ergo subiecto cæterorum omnium accidentium prouenit, quòd hostia consecrata sit extensa, & impenetrabilis localiter: nec alia singula accidentia id per se habent, vt dicebant Nominales. Afferere autem cum Recentioribus citatis, hostiam consecratam post absentiam substantiæ panis per nouum, continuumque miraculum manere extensam, & impenetrabilem localiter; aut cum Nominalibus, omnes productiones nouorum accidentium, quæ subit hostia consecrata, & educationes connaturales eorum à causis naturalibus oriundæ videntur, tales non esse, sed creationes miraculosas factas à Deo ad præsentiam talium causarum, ne reueletur mysterium; irrationabile profectò videtur. Quandoquidem possibile citrà dubium est, vt pote nullam contradictionem inuoluens, quòd detur quantitas specialis prædicta. Et, eà semel adstructâ, tot, tantorumque nouorum miraculorum cessat omnis necessitas. Quare, eam dari defacto, asseuerandum est.

Secundò contra Nominales arguitur. Quia, 340 si vniuscuiusque rei substantia, & singula accidentia eius per se essent impenetrabilia cum alijs, & interse essent impenetrabilia. Quod est absurdum. Cum sint penetrata defacto. Dicunt, solùm esse interse impenetrabilia accidentia, quæ non inhaerent eidem subiecto, secus, quæ inhaerent. Sed contra primò. Quia inhaerentia ad idem

idem subiectum non tribuit accidentibus potentiam ad penetrationem, sed eam supponit: cum certum sit, quæ penetrari non possunt, nec posse inhaerere eidem subiecto. Si igitur calor, & color Petri præscindendo ab inhaerentiâ ad Petrum possunt penetrari inter se, ob idque & simul Petro inhaerere; calor etiam Petri, & color Ioannis, cum sint eiusdem rationis, erunt inter se penetrabiles, etsi non inhaerant eidem subiecto. Vel, si hæc non sunt penetrabilia, neque illa erunt; & redit absurdum illarum. Contra secundò. Quia accidentia Eucharistica eo ipso, quòd relinquuntur sine subiecto, deficiente per consecrationem substantiâ panis, & vini, redderentur inter se impenetrabilia, nouoque miraculo opus esset, vt non separarentur localiter. Quod etiam videtur absurdum. Propterea dicunt alij, sola accidentia eiusdem rationis inter se esse impenetrabilia; secus, quæ sunt diuersæ rationis. Sed contra primò. Quia iuxta sententiam probabiliorum gradus intensiõnis vniuscuiusque qualitatis eiusdem rationis sunt; & tamen passim penetrantur defacto in eodem loco, & subiecto. Sed estò, sint diuersæ rationis, contra secundò. Quia radij luminis, aliarumque specierum Visus, quæ recta erant extendendi per partes subiecti diuersas, & in opposita dioptra, seu vitro connexo contracti in eandem partem subiecti cadunt, eiusdem rationis sunt apud omnes; & tamen in hoc, & sæpe in alijs casibus, penetrantur localiter. Ergo, &c.

341 Tertio etiam contra Nominales arguitur. Quia, si singula vniuscuiusque rei accidentia essent perse impenetrabilia cum alijs, quòd plura res accidentia haberet, magis impenetrabilis esset: atque ita aer illuminatus magis impenetrabilis esset, quàm obscurus. Quod certe alienum est ab omnium communi existimatione.

342 Quarto contra eosdem. Quia, cum omne ens impenetrabile cum alio eo ipso sit productiuum impulsus, quo illud loco pellat; sequeretur, quamlibet rem eò maioris esse productiuam impulsus, quo plura haberet accidentia. Quod non iam solum ab existimatione communi, sed ab experientia etiam alienum est.

343 Quintò. Eadem numero accidentia sensibilia producta naturaliter in vno subiecto poterunt etiam naturaliter produci in alio, determinante Deo causas eorum naturales ad ipsorum indiuiduationem. Sed, si producta fuissent in secundo, non fuissent impenetrabilia cum illo, vt sunt modò producta in primo. Igitur impenetrabilitatem, quam cum secundo modò habent, non à suâ essentia, sed ab alio quodam accidente habent existente modò simul cum illis in primo. Quo eodem pacto venit probandum, impenetrabilitatem, quam modò habet forma ignis A cum materiâ ignis B, non à suâ essentia, sed ab alio quopiam habere existente modò simul cum illâ in igne A.

344 Quòd autem sola materia prima rerum corporearum earum quantitas molis non sit, præterea contra Recentiores supra citatos probari potest. Quia nulla est substantia defacto, quæ non se periciat ab intrinseco per aliquod accidens sibi annexum à se, & in se productum, vt discurranti per singulas innotescet. Ergo, cum materia prima quædam substantia sit, per aliquod accidens sibi annexum à se, & in se productum perficietur de facto. Aliud autem ad rem aptius non est excogitabile, quàm quantitas molis, de qua tractamus. Accedit, quòd cæteræ dispositiones,

quibus disponitur materia ad recipiendam formam substantialem, accidentia sunt superaddita, distinctaque proinde ab ipsâ materia. Ergo, cum vna ex dispositionibus sit, habere eam certam quantitatem, & extensionem ab accidente etiam sibi superaddito, hoc est à quantitate molis, de qua agimus, participabit illam.

Denique propositio nostra probari potest ab auctoritate Arist. lib. 7. Metaph. text. 8. dicentis; *Longitudo, latitudo, ac profunditas quantitas quedam, sed non substantia; quantitas enim non est substantia; sed magis, quæ hæc primò insunt.* Et lib. 1. Physic. text. 15. ait; *Si substantia, & quantum sunt, duo sunt.* Consentitque S. August. lib. 5. de Trinit. cap. 10. dicens; *In his, quæ magnitudinis participatione magna sunt, aliud est magnitudo, aliud, quòd ab eâ magnum est.*

345 Opponent tamen Aduersarij contra nostram propositionem primò. Non sunt multiplicandæ entitates defacto sine necessitate. Sed non est necessitas ponendi de facto quantitatem molis specialem, prout à nobis ponitur. Ergo, &c. Retorqueo pariter in Aduersarios. Non sunt multiplicandæ prædicata, neque virtutes defacto in rebus sine necessitate. Sed, vnâ adstructâ quantitate molis speciali, non est necessitas ponendi in cæteris omnibus rebus corporeis prædicata impenetrabilitatis intrinsecæ, virtutesque productrices impulsus, prout ponuntur ab Aduersarijs. Ergo, &c. Rursus multò minus sunt de facto multiplicanda miracula sine necessitate. Sed, vnâ sublata quantitate molis speciali, tenentur Aduersarij multiplicare innumera propemodum miracula in mysterio Eucharistia: quorum omnium cessat necessitas, posita dictâ quantitate. Ergo, &c. Iam ad argumentum respondeo, concedendo maiorem; & negando minorem. Quia, supposito, quòd cætera entia corporea non sunt ab intrinseco impenetrabilia cum alijs, vt argumenta facta à nobis videntur probare, magna est necessitas ponendi dictam quantitatem specialem; à qua talia euadant extrinsecæ.

346 Secundo opponunt. Angeli, & cætera entia spiritualia sunt penetrabilia cum alijs entibus perse ipsa absque accidente superaddito. Ergo materia prima, & cætera entia materialia, siue corporea erunt pariter per se ipsa impenetrabilia cum alijs. Concelto antecedente; nego consequentiam. Primò; quia ex eo, quòd aliquod ens per suam essentiam præcisè habeat potentiam aliquam; non sequitur, quòd ens alterum etiam per suam essentiam præcisè habeat impotentiam oppositam. Anima enim rationalis est impotens penetrari cum alijs entibus per coniunctionem cum corpore extrinsecam sibi: tamen Angelus per suam essentiam præcisè sit potens penetrari. Secundò; quia non eo ipso, quòd aliquod ens sit materiale, siue corporeum, debet per essentiam habere non posse penetrari cum alio quopiam, vt cernere est in accidentibus materialibus cuiusuis essentia corporea: cum ipsa essentia, & inter se penetratis defacto. Estò eo ipso, quòd aliquod ens sit spirituale, debeat per essentiam habere, posse cum alio quolibet penetrari. De quo infra quæst. 7.

Propositio 2.

348 Reddere mensurabile, aut etiam mensuratum subiectum quantum, vt summum est

est passio propria quantitatis vniuersaliissima sumpta. Atque adeo nequit non esse passio communis quantitatis specialis molis, de qua modò agimus. Vnde essentia huius per illam nec definibilis, nec explicabilis est.

Prima pars propositionis ostenditur. Quia, quidquid habet quantitatem, quæcunque ea sit, eo ipso mensurari potest, atque etiam in mensuram ad aliud mensurandum assumi, vt satis ex se est notum, constatque ex dictis supra disp. 9. q. 5. à num. 143. Hoc autem ipsum est, esse illud mensurabile, atque etiam mensuratum. Dixi tamen vt summum, quia, licet, vt aliquid propriè sit mensurabile, quantum necessariò esse debeat, vt tamen mensura sit, quantitate non eger: quia vnitas quantitatis expers mensura est, qua quilibet numerus ex vnitatibus coalescens mensurari potest. De quo plura sunt dicta loco citato.

349 Hinc manifestè constat secunda pars propositionis. Quia, cum sit passio communis speciei id, quod est passio propria generis; eo quòd genus, & proprietates eius ad plura se extendunt, quàm species contenta sub illo, vt est notissimum: nequit non esse passio communis quantitatis molis specialis, de qua nunc agimus, id, quòd quantitatis in genere passio propria est.

350 Ex quo euidenter etiam sequitur pars tertia propositionis. Quia euidens iuxta, atque certissimum est, nullam essentiam posse definiri, siue explicari per solam passionem communem, vt pote notificantem dumtaxat vnã essentia partem, genus videlicet illud, cuius talis essentia est species, & cuius talis passio communis proprietatis, seu passio propria est.

Propositio 3.

351 Impossibile omnino est, vt substantia à quantitate speciali molis realiter sibi superaddita partes inter se distinctas accipiat, reddaturque diuisibilis integraliter. Vnde effectus formalis talis quantitatis nullatenus esse potest, præstare distinctionem partium substantiæ.

Hæc propositio adeò mihi, & plerisque est euidens, vt mirum sit, vllum Auctorem esse, aut fuisse, qui oppositam reipsa docuerit; tamen si specie tenus, & penes loquendi modum nonnulli, docuisse, aut etiam docere videantur. Euidētissimum enim est, identitatem, & distinctionem rerum ita esse essentialia rebus ipsis, vt per extrinsecã, & superuenientia accidentia nullatenus possint variari, ita, vt, quæ realiter idem sunt, per accidens superueniens fiant distincta; aut vice versã, quæ realiter sunt distincta, per superueniens accidens reddantur idem. Quo semel statuto principio euidenti, (de quo videri possunt dicta à nobis in Pharo Scient. disp. 13. q. 3. & supra q. 4. proposit. 3.), euidenter inferunt, substantiam per superuenientem sibi quantitatem molis distinctionem partium, quam ex se non habebat, aut non haberet, tali quantitate sublatã, nullatenus fortiri posse. Fieret enim inde contra dictum principium, vt extrema realiter inter se non distincta, atque adeò realiter inter se identificata, per superueniens accidens realiter distincta fierent. Itaque à nemine iure negari potest, de fa-

cto in homine substantiam pedis realiter esse distinctam à substantia capitis. Siquidem substantia pedis passim mouetur, & alteratur, non motã, neque alteratã substantia capitis; interdumque substantia pedis corrumpitur, & definit esse, semperque potest, non corruptã, nec desinente esse, substantia capitis; quæ prædicata sunt realiter contradictoria expostulantia necessariò subiectorum, quibus realiter conueniunt, distinctionem realem. Igitur iuxta principium suppositum substantia pedis, & substantia capitis hominis realiter quoque essent inter se distincta; etiam si quantitatem superadditam non haberent; integraque subinde substantia hominis ex illis tanquam ex partibus independentem à quantitate composita esset. Non igitur à quantitate aduentitiã mutuatur nunc substantia hominis distinctionem partium, quas habet, sed à se habet ita essentialiter, vt non posset non habere itidem, sublata tali quantitate. Quæ demonstratio in re comperta satis, superque est.

352 Obijcitur tamen ab Aduersarijs contra propositionem. Si substantia independentem à quantitate haberet partes inter se distinctas, etiam haberet existentiam, præsentiamque localem extensam habere posset; imo & exigere. Quòd quantitas ipsi superaddita, à qua hæc modò habet, superflua esset. Ergo &c. Respondeo, ex eo, quòd aliquod ens ex partibus inter se distinctis compositum sit, non sequi illud extensionem habere: quia potest fieri, vt tales partes non extensionem vllam, sed solam intentionem constituent, vt constituunt partes caloris, frigoris, & aliarum qualitarum existentium in eodem subiecto, atque etiam in eodem loco. Materia item, & forma, quæ opinione omnium independentem à superaddita quantitate sunt partes inter se distincta, eæque essentialia substantiæ, nullam eius constituunt extensionem. Igitur & partes integrales inter se distinctas potent habere substantia independentem à superaddita quantitate, quæ nullam constituent, aut habeant extensionem ante talis quantitatis aduentum.

353 Deinde dico, extensionem localem, de qua solã est sermo in præsentem, nihil aliud esse à præsentia locali spatio locali diuisibili, atque adeò extenso correspondente per suarum partium in partibus ipsius spatij distributionem, vt ex doctrinã supra traditã disp. 5. constat. Fore autem, vt posset diuisibilis substantia sine quantitate, de qua agimus, superaddita per talem præsentiam in spatio extenso collocari, in eoque subinde habere talem localem extensionem, non est dubitandum. Si enim Angelus absque simili quantitate potest collocari naturaliter in spatio extenso per sui totius replicationem, cur quoduis aliud ens habens partes non poterit saltẽ super naturaliter per suarum partium distributionem? Cùm hoc facilius multò videatur, quàm illud.

354 Quod dubitari potest, est, an substantia non habens quantitatem superadditam, de qua tractamus, posset naturaliter in spatio extenso cum dictã præsentia collocari; vel necessarium naturaliter esset, vt omnes eius partes ad vnũ punctum spatij confluerent, in eoque penetratã collocarentur. Nonnulli opinantur hoc secundum. Sed probabilius mihi videtur primum. Atque ita dico præterea cum Ouiedo supra punct. 2. & Carleton sect. 4. substantiam prædictã quantitate exutam indifferenter fore per se ad existendum in spatio locali aut extenso, aut indiuisibili: quia, licet partes eius

eius in eo casu possit connaturaliter inter se penetrari: talem tamen per se loquendo non exigent penetrationem. Atque adeo vel penetratæ in eadem parte spatij, eaque aut indivisibili, aut diuisibili, vel non penetratæ, sed extensæ in totidem partibus spatij connaturaliter existerent; nisi aliunde deberent per accidens ad vnum punctum centri confluere iuxta dicenda inferius sub finem quæstionis. Cum quo nihilominus bene cohereret, quod quantitas molis, quam adstruimus substantiæ superadditam, nullatenus superflua sit: quia tribuit impenetrabilitatem substantiæ, cæterisque ipsius accidentibus, quam, eâ sublata, non haberent, ratione cuius nec partes substantiæ, aliorumque accidentium inter se penetrari possunt, nec tota ipsa cum alio ente habente similem quantitatem penetrabilia sunt. Vnde consequenter huiusmodi quantitas indifferentiam substantiæ, aliorumque accidentium tollit, quam de suo præcisè habent ad extensionem, & inextensionem localem. A consortio siquidem talis quantitatis partes eorum tum inter se, tum cum alio quouis simili quanto impenetrabiles naturaliter proforsus euadunt. Ex quibus argumenti propositi, imo & aliorum, si quæ opponantur, satis, superque aperta solutio est.

Propositio 4.

355 Effectus formalis quantitatis molis, de qua agimus, non est reddere substantiam actu extensam, & impenetratam localiter.

Hæc propositio edeo certa est, vt opposita, saluâ fide, sustineri non possit. Quia certum est secundum fidem, Christum Dominum in Eucharistiâ sub speciebus panis, & vini extensum localiter non esse eâ extensione, de qua tractamus: & nihilominus totam suam quantitatem molis retinet ibi, quam habet in Cælo. Deinde certum est etiam secundum fidem, Corpus Christi Domini penetrasse tum lapidem sepulchri, cum resurrexit, tum portas Coenaculi, cum ianuis clausis intrauit ad discipulos, tum Cælos, cum ad eos ascendit. Tantumdemque fore de cæteris Beatorum corporibus habentibus dotem subtilitatis. Cum tamen verè retinuerit Christus Dominus, retinebuntque Beati suam quantitatem molis. Ratio autem à priori propositionis est: quia quantitas molis, de qua agimus, quid præuium est distinctumque realiter ab extensione, & impenetratione locali tum sui, tum substantiæ, cui inest: quia est quid præuium, & distinctum realiter ab actuali vbiuatione, seu præsentia locali earum, in qua earum actualis extensio, impenetratioque localis consistit, vt constat ex dictis.

Propositio 5.

356 Effectus formalis quantitatis molis, de qua agimus, est reddere partes substantiæ, cui inest, impenetrabiles tum inter se, & consequenter exigentes extensionem localem; tum cum alijs quibusque entibus habentibus similem quantitatem.

Quoniam huiusmodi quantitas essentialiter consistit in accidente quodam composito ex par-

tibus, quarum vnaquæque exposcit, eique debetur naturaliter non penetrari localiter cum aliâ quantitate simili sibi, siue ea sit compars sui totalem aliquam quantitatem secum componens, siue non item, sed vel totalis alia quantitas, vel aliqua pars eius. Vnde consequenter efficitur, vt tale accidens ex talibus partibus compositum exposcat, eique debeatur naturaliter extensio localis, à qua singulæ partes ipsius in singulis partibus spatij distinctis inter se collocentur. Ex quo rursus fit, vt, dum tale accidens substantiæ communicatur, & ei inhaeret, eadem extensio, eademque debita, seu iura naturalia ipsi substantiæ communicentur: siquæ partes substantiæ à tali accidente impenetrabiles euadant tum inter se, & consequenter exigentes iudicant extensionem localem, tum cum alio quopiam habente, simile accidens, seu consistente in illo. Atque hinc etiam sequitur tertio, vt cætera accidentia eidem substantiæ inhaerentia aut immediatè, aut mediâ quantitate molis exposcit, cum ipsiusque quantitate, & substantiâ naturaliter penetrata, easdem exigentias, eademque iura naturalia participant impenetrationis suarum partium tum inter se, eoque titulo extensionem localem, tum cum alio quolibet ente, in quo fuerit similis quantitas.

Quæ omnia vt penitus intelligantur, noto primo, vnum quodque ens ex conceptu vniuersalissimo entis essentialiter exposcere aliquam præsentiam localem ex suppositione quod exiit: quia impossibile est, aliquod ens existere absque omni præsentia locali, vt supra disp. 5. q. 8. probatum est. Ex hac autem exigentiâ alicuius præsentia conueniente titulo entis substantiæ, & quantitati molis, & alijs accidentibus, & exigentiâ impenetrationis localis, quæ est propria talis quantitatis, & quam communicat ipsa substantiæ, & alijs accidentibus, coalescit exigentiâ extensionis localis, quam ea tria habent modo prædicto, quando eadem ipsa tria ex partibus composita sunt. Exigere enim totum aliquod impenetrationem localem suarum partium non est exigere earum extensionem localem: cum, verè impenetratæ, & simul inextensæ localiter essent, si existerent nullibi. Exigere etiam totum aliquod aliquam suarum partium præsentiam localem non est exigere localem earum extensionem: cum verè præsentis, & simul inextensæ essent, si in spatio indivisibili collocarentur. At exigere totum aliquod suarum partium præsentiam aliquam, & simul impenetrationem localem, hoc ipsum est exigere earum localem extensionem: quia hoc ipsum est exigere, quod singulæ suæ partes habeant præsentias in singulis partibus spatij inter se distinctis, in quibus consistit ipsa extensio earum localis. Prudens autem loquutus sum, de exigentiâ repertâ in toto composito ex partibus: quia si sit exigentiâ reperta in aliquo indivisibili siue substantiæ, siue cuiusuis accidentis, etiam si sit exigentiâ præsentia simul, & impenetrationis localis, nequiquam erit exigentiâ extensionis localis: quia licet enti indivisibili possit conuenire præsentia, & impenetratio localis, sed non extensio localis, de qua tractamus, facta per partium localem distributionem, quas nullas habet.

Vnde notandum venit secundò, in accidente te exigente impenetrationem localem, quod quantitatem molis dicimus, duas solerter distinguendas esse rationes, præsertim iuxta sententiam componentem illud ex solis indivisibilibus: alteram

tam quantitatis, quam habet à suâ compositione ex partibus, siue diuisibilitate in illas æquæ, ac cætera quæque entia quanta iuxta dicta quæst. 1. de conceptu vniuersalissimo quantitatis: alteram exigentiæ impenetrationis, quæ à priori separabilis est, quandoquidem in quouis puncto indiuisibili (quod eo ipso non est quantum) talis accidentis inuenitur. Ex quo patet primò, prædicatum impenetrabilitatis non conuenire dicto accidenti, siue non pertinere ad ipsum, quatenus quantitas est, imò nec quatenus est quantitas extensa localiter; sed solum quatenus est tale quoddam accidens: quia ad conceptum quantitatis etiam extensæ localiter sufficit compositio ex partibus extensæ localiter iuxta dicta supra quæst. 1. qualem habere possunt substantia, & alia accidentia non impenetrabilia localiter, vt dicebamus proposuit. 3. Secundò patet, dictum accidens à dicto prædicato præcisè solum habere necessitatem impenetrationis localis, cum quæ necessitas præsentia oriunda à prædicato entis, & compositio ex partibus necessitatem componunt extensionis localis. Tertiò patet, à dicto accidente, quod quantitatem molis dicimus, dumtaxat mutare substantiam, & alia accidentia necessitatem impenetrationis localis, non item rationem quantitatis adhuc prout extensæ localiter; quam à se ipsis habere possunt, vt constat ex dictis. Quia tamen necessitas ad præsentiam localem, & compositio partium, quas substantia, & alia accidentia habent ex se cum dicta necessitate ad impenetrationem componunt necessitatem ad extensionem localem, vt etiam ex dictis est notum: eatenus substantia, & alia accidentia dici possunt participare à quantitate molis necessitatem ad extensionem localem, & consequenter ipsam extensionem à tali necessitate oriundam infallibiliter, quatenus ab illâ participant complementum talis necessitatis, non aliter. Quartò patet, malè dixisse Oniedo vbi supra. §. 4. possibilem esse quantitatem indiuisibilem, eo quod possibile est accidens indiuisibile impenetrabile localiter; quasi conceptus quantitatis in tali impenetrabilitate præcisè consistat. Quod falsum esse, constat ex dictis. Et quidem conceptione omnium communi quod indiuisibile est, eo ipso non quantum est. Ex quibus omnibus liquidum est, in quoniam consistant quidditas quantitatis molis specialis, & esseque formalis eius.

359 Hic quærent aliqui primò, vtrum quantitas molis sit modus substantiæ, vel res. Dico esse rem: tum quia in Eucharistia manet sine substantiâ: tum quia non habet minorem titulum ad essendum rem, quam habent calor, frigus, lumen, & cætera huiusmodi accidentia, quæ ab omnibus res reputantur.

360 Secundò quærent, vtrum substantia exuta quantitate molis posset moueri naturaliter. Dico, motu oriundo ab impulsu sibi impresso non posse: quia, cum esset penetrabilis cum omni alio ente, à nullo posset pati impulsus. Motu verò progressiuo, aut vitali, si esset animal, eatenus moueri posset, quatenus talis motus nullo indigeret impulsu, sed immediatè ab animâ fieret. Motu autem tendente in locum connaturalem, qualis est iuxta opinionem communem (quam modò supponimus) respectu grauium punctum, quod centrum est vniuersi, & respectu leuium spatium elementorum aeris, & ignis, naturaliter moueretur substantia si in ea, sublata quantitate, conferuaretur nihilominus grauitas, aut leuitas,

quæ talis motus principium est. Esset tamen, discrimen, quòd substantiæ grauis partes, cum nullum haberent obstaculum ratione suæ penetrabilitatis, quominus omnes peruenirent ad suum centrum, omnes vtique naturaliter in vnicum punctum centri confluere. Partes verò substantiæ leuis eam sibi in spatio aeris, aut ignis acquirerent extensionem localem, quæ sibi ibi magis connaturalis esset, attentà suâ multitudine. Supponitur quippe, locum naturalem, quo tendunt grauiæ vnicum spatij punctum esse; cum tamen locus naturalis, quo tendunt leuia, magnam latitudinem habeat. Quòd si substantia non solum absque quantitate molis, sed etiam absque omni principio naturali motus relinquatur, ea vtique non mouebitur nec præsentiam localem extensam, quam sub tali quantitate habebat mutabit, sed connaturaliter perseuerabit in illâ: quia ex vi defectus dictæ quantitatis præcisè non debent partes eius præsentiam extensam mutare, nedum ad punctum spatij (vt nonnulli putant) confluere; prout supra iam à nobis proposuit. 3. dictum est.

Tertiò quærent, vtrum substantia exuta quantitate molis posset naturaliter ab agente extrinseco alterari, vt caleferi, illuminari, &c. Dico, si substantia perse immediatè est receptiua aliorum à dicta quantitate accidentium, & non mediâ ipsâ quantitate, prout nonnulli opinantur, fore vtique, vt exuta quantitate connaturaliter alterari posset, si permaneret extensa localiter. Si verò perse immediatè aliorum à quantitate dicta accidentium receptiua non est, sed tantum mediâ ipsâ quantitate, vt plerique putant, semel tali quantitate sublata, non posset per receptionem illorum connaturaliter alterari. Mitto alia quæ posset etiam quæri.

QVÆSTIO VI.

Quanam alia de quantitate supersint adnotanda.

362 Dico, superesse adnotandum primò, Aristotelem in diuidendâ quantitate sumptâ vniuersè in suas species non satis firmum, nec vniuersam temper stetitisse, vt vidimus supra quæst. 2. diuis. 1. 1. Quo circa eius expositores circa eius mentem assequendam non parum solent altercari. Quem laborem nos prætermisimus vt parum vtilem, & quòd existimamus, Aristotelem in diuidendâ quantitate vniuersalissimè sumptâ, (quo pacto omni omnino enti in partes quoquo modo diuisibili competere), in explicandisque eius speciebus parum exactè processisse, vt ex dictis à nobis supra quæst. 2. liquidò apparere videtur. Propterea etiam missas fecimus controuersias, quas Auctores excitarunt circa admittendas, vel repudiandas species quantitatis, quas Aristoteles designauit. Quæ sunt; continua quidem linea, superficies, corpus, locus, motus, & tempus; discreta verò numerus, & oratio. Circa quas primò controuertunt Auctores, an corpus tantum, an verò linea etiam, & superficies sint perse species quantitatis directè spectantes ad eius prædicamentum. Secundò, an locus sit vera species quantitatis, nec ne. Tertiò idem quærent de motu. Quartò idem de tempore. Quintò, an numerus propria sit quantitas, veraque, & propria pro-